

Informacja dotycząca potencjalnych (niewymagalnych) zobowiązań i należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, według stanu na 31.12.2021 r.

Wstęp

Informacja dotyczy następujących gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa:

- poręczenia i gwarancje spłaty kredytów¹,
- poręczenia i gwarancje wykonania zobowiązań wynikających z obligacji² poręczenia wypłaty odszkodowania za zniszczone, uszkodzone lub skradzione eksponaty wystawowe³,
- gwarancje i poręczenia za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego⁴,
- gwarancje i poręczenia wypłat ze środków Krajowego Funduszu Drogowego wynikających z umowy o budowę i eksploatację albo wyłącznie eksploatację autostrady⁵,
- gwarancje i poręczenia za zobowiązania PLK S.A. z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji z przeznaczeniem na finansowanie prac przygotowawczych oraz zadań inwestycyjnych realizowanych z ramach programu wieloletniego zawierającego inwestycje obejmujące linie kolejowe zarządzane przez tę spółkę oraz wynikających z umów i porozumień międzynarodowych lub dotyczących linii kolejowych o znaczeniu wyłącznie obronnym lub państwowym, a także dotyczących zakupu i modernizacji pojazdów kolejowych przeznaczonych do diagnostyki, utrzymania, naprawy lub budowy infrastruktury kolejowej oraz do prowadzenia działań ratowniczych lub budowy i modernizacji punktów zaplecza technicznego przeznaczonych do obsługi ww. pojazdów kolejowych⁶,

¹ Art.3 ust.1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U. z 2021 r. poz. 442 z późn. zm.).

² Art.12 ust.1 ww. ustawy.

³ Art.23 ust.1 ww. ustawy.

⁴ Art.39d ust.2 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz.U. z 2020 poz. 2268 z późn. zm).

⁵ Art.39j ww. ustawy.

⁶ Art. 38 ust. 10 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1984 z późn. zm.).

- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19⁷,
- gwarancje za zobowiązania Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. wynikające z obligacji emitowanych na realizację programów rządowych dla mikro, małych średnich i dużych firm oraz programu wsparcia dla Polskich Linii Lotniczych LOT S.A.⁸.

I. Zobowiązania

1. **łącznie potencjalne** (niewymagalne) **zobowiązania Skarbu Państwa** z tytułu gwarancji i poręczeń na **31.12.2021 r.** wyniosły **356 327 067,9 tys. zł**, z tego:

1) kwota zobowiązań Skarbu Państwa wynikająca z udzielonych poręczeń i gwarancji na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach wyniosła: 114 378 192,9 tys. zł, w tym:

- gwarancje i poręczenia krajowe 11 046 099,2 tys. zł,
- gwarancje zagraniczne 103 332 093,7 tys. zł,

2) kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu gwarancji udzielonych za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, wyniosła: 162 580 496,0 tys. zł, w tym:

- gwarancje krajowe 156 068 063,9 tys. zł,
- gwarancje zagraniczne 6 512 432,1 tys. zł,

3) kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji za Polski Fundusz Rozwoju S.A. na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR, w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19, wyniosła: 79 368 379,0 tys. zł, w tym:

- gwarancje krajowe 76 639 129,0 tys. zł,
- gwarancje zagraniczne 2 729 250,0 tys. zł.

2. W 2021 roku limit dla udzielanych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa wynosi **500 000 000 tys. zł**⁹. Do tego limitu nie wlicza się gwarancji spłaty obligacji wyemitowanych w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19¹⁰. W IV kw. 2021 r. Skarb Państwa udzielił gwarancji na kwotę 886 000,0 tys. zł.

⁷ Art. 67 ust. 4 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 568 z późn. zm.).

⁸ Art. 21aa ust. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1010 z późn. zm.).

⁹ Art. 6 ustawy budżetowej na rok 2021 z 20 stycznia 2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 190).

¹⁰ Odpowiednio – art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz

Ostatecznie w 2021 r. limit ten został obciążony kwotą **2 785 954,0 tys. zł**, co stanowi 0,56% określonego w ustawie budżetowej limitu.

3. Na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach, w 2021 r Skarb Państwa udzielił 3 gwarancji na łączną kwotę **2 785 954,0 tys. zł**. W samym IV kwartale 2021 r., Skarb Państwa udzielił 2 gwarancji :
 - w wysokości **550 000,0 tys. zł** dla Banku Gospodarstwa Krajowego za zobowiązania Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej na finansowanie lub refinansowanie działalności inwestycyjnej służącej utrzymaniu i rozwojowi infrastruktury krytycznej wykorzystywanej w procesie zapewniania służb żeglugi powietrznej w polskiej przestrzeni powietrznej,
 - w wysokości **336 000,0 tys. zł** dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego za zobowiązania zaciągnięte przez PKP Intercity S.A., na częściowe finansowanie projektu inwestycyjnego pod nazwą „Program na rzecz konkurencyjności PKP Intercity”.
4. W związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w 2021 r. Skarb Państwa udzielił 49 gwarancji emisji obligacji w łącznej wysokości **60 830 021,8 tys. zł**, w tym:
 - 45 gwarancji o łącznej wartości **50 808 303,5 tys. zł** za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w tym:
 - 42 gwarancji emisji obligacji krajowych na kwotę 42 223 461,5 tys. zł,
 - 3 gwarancji emisji obligacji zagranicznych na kwotę 8 584 842,0 tys. zł,
 - 4 gwarancji o łącznej wartości **10 021 718,3 tys. zł** za Polski Fundusz Rozwoju S.A., na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR, w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19, w tym:
 - 2 gwarancji emisji obligacji krajowych na kwotę 7 221 718,3 tys. zł,
 - 2 gwarancji emisji obligacji zagranicznych na kwotę 2 800 000,0 tys. zł.

W samym IV kwartale 2021 roku Skarb Państwa udzielił 12 gwarancji emisji obligacji za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w łącznej wysokości **8 036 417,0 tys. zł**, w tym:

 - 10 gwarancji emisji obligacji krajowych na kwotę 2 607 385,0 tys. zł,
 - 2 gwarancji emisji obligacji zagranicznych na kwotę 5 429 032,0 tys. zł.
5. Największe potencjalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń przedstawia tabela:

wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw oraz – art. 21aa ust. 3 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju.

Grupa gwarancji**Kwota w tys. zł**

• gwarancje udzielone za Bank Gospodarstwa Krajowego	247 683 828,2
w tym:	
- na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	162 580 496,0
- na wsparcie Krajowego Funduszu Drogowego	84 564 671,5
- pozostałe gwarancje (KFM, infrastruktura)	538 660,7
• gwarancje udzielone za Polski Fundusz Rozwoju S.A. na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19	79 368 379,0
• gwarancje udzielone za PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	14 458 029,2
• gwarancje wypłat z Krajowego Funduszu Drogowego dla Gdańsk Transport Company S.A	6 681 520,6
• gwarancje wypłat z Krajowego Funduszu Drogowego dla Autostrady Wielkopolskiej II S.A.	5 657 926,4
• gwarancje udzielone za PKP Intercity S.A.	1 859 905,7
• gwarancje udzielone za Polską Agencję Żeglugi Powietrznej	550 000,0

II. Należności

1. Wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na 31.12.2021 r. wyniosły **28 472,9 tys. zł**, w tym:

- kwota wierzytelności głównej Skarbu Państwa 4 694,4 tys. zł,
- kwota odsetek ustawowych za opóźnienie na 31.12.2021 r. 23 778,5 tys. zł.

2. W ustawie budżetowej na rok 2021 Skarb Państwa nie zaplanował wydatków na spłatę poręczonych i gwarantowanych zobowiązań. Zarezerwowana zaś została kwota w wysokości 100 tys. zł na pokrycie kosztów w odniesieniu do postępowań sądowych i egzekucyjnych, związanych z udzielonymi poręczeniami i gwarancjami Skarbu Państwa. W nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2021¹¹ plan został zmniejszony do 0 zł, z uwagi na znikome prawdopodobieństwo wystąpienia konieczności uiszczenia kosztów

¹¹ Ustawa z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. 2021 poz. 1900).

sądowych związanych z udzielonymi poręczeniami i gwarancjami Skarbu Państwa. W 2021 roku nie wystąpiła potrzeba wydatkowania środków z powyższego tytułu.

III. Zasób majątkowy Skarbu Państwa

Zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa został utworzony¹² jako alternatywne, obok budżetu państwa, źródło spłat poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa zobowiązań.

Na zasób składają się akcje i udziały uzyskane w wyniku dochodzenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w imieniu Skarbu Państwa, wierzytelności z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji oraz akcje i udziały w spółkach, stanowiące własność Skarbu Państwa, wyodrębnione przez Radę Ministrów do 17 lipca 2009 r.

Na koniec 2021 roku na zasobie majątkowym Skarbu Państwa, przeznaczonym na zaspokojenie roszczeń z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, znajdowały się **akcje i udziały** o łącznej wartości nominalnej **115 850,9 tys. zł**

IV. Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych został utworzony¹³ w Banku Gospodarstwa Krajowego. Na rachunku tym gromadzone są przychody ze sprzedaży akcji i udziałów składających się na omawiany powyżej zasób majątkowy, odsetki z tytułu oprocentowania środków zgromadzonych na tym rachunku oraz opłaty prowizyjne od udzielonych poręczeń i gwarancji.

Środki z rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa mogą być przeznaczone na:

- wykonywanie zobowiązań z tytułu poręczeń lub gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- pokrycie kosztów dochodzenia wierzytelności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji,
- finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz zarządzanie długiem Skarbu Państwa pod warunkiem ich zwrotu na rachunek, w przypadku zaistnienia konieczności wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa, w wysokości i terminie umożliwiającym realizację zobowiązań Skarbu Państwa.

¹² Na mocy art. 25 ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U. z 2021 r. poz. 442).

¹³ Na podstawie art. 30 ww. ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne(Dz.U. z 2021 r. poz. 442).

Na koniec 2021 roku na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa zgromadzono środki w wysokości **1 241 613,6 tys. zł**. Zostały one w całości i na bieżąco wykorzystane na finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz zarządzanie długiem Skarbu Państwa.